

zwei Formen begründet: eine archaische Form, welke durchschnittlich niedrigere, bredere Molaren hat mit einer kleineren „Fréq. lam.“ und mit gröszerer Schmelzstärke als die rezentere Form. Ein genügendes Material desselben Fündortes macht waarschijnlijk eine Konklusion in Hinsicht auf das geologische Alter möglich. Der Steyler Molar macht den Eindruck als ob er der archaischen Form angehöre. Wir haben aber für eine sichere Konklusion mehr Material abzuwarten.

Zusammenfassung:

1. Der Elefant aus den Tonen von Tegelen war zweifellos: *E. meridionalis* Nesti.
2. *E. meridionalis* ist sowohl aus oberpliocänen als aus altquartären Fundstellen bekannt.
3. *E. meridionalis* von Tegelen macht den Eindruck, dass er zu der archaischen Form gehöre. Das Material ist aber zu ungenügend für eine sichere Bestimmung des Typus.

Alphabetisches

Litteratuurverzeiçnis.

DEPERET, C. & MAYET, L.:

1923. Monographie des Eléphants Pliocènes d'Europe et de l'Afrique du Nord.

FALCONER, H.:

1868. Palaeontological Memoirs II.

KRAUSE, G.:

1925. Ueber einen Fund von *Elephas antiquus* Falc. aus der Neumark. Jahrb. der Preusz.

Geol. Landesanstalt für 1924, Bd. XLV.

MAYET, L. & ROMAN, F.:

1923. *Elephas planifrons* Falconer des Sables de Chagny et Faunes de Mammifères d'âge Villafranchien-Saint-Prestien.

POHLIG, H.:

1888. Dentition und Kranologie des *Elephas antiquus* Falc.

RICHARZ, S.:

1921. Neue Wirbeltierfunde in den Tonen von Tegelen bei Venlo. Centralblatt f. Min. etc. Jahrg. 1921. No. 21.

RUTTEN, L. M. R.:

1909. Die diluvialen Säugetiere der Niederlande.

SOERGEL, W.:

1912. *Elephas trogontherii* Pohl. und *Elephas antiquus* Falc. ihre Stammesgeschichte und ihre Bedeutung für die Gliederung des deutschen Diluviums.

1923. Die diluvialen Säugetiere Badens. Teil I: Aelteres und Mittleres Diluvium. Mitt. der Bad. Geol. Landesanstalt, Bd. IX.

SCHROEDER, H.:

1927. Ueber *Elephas antiquus* und *trogontherii* aus dem Diluvium der Mittelmark. Jahrb. der Preusz. Geol. Landesanstalt für 1927. Bd. XLVIII.

WÜST, E.:

1901. Untersuchungen über das Pliozän und das älteste Pleistozän Thüringens. Abh. der naturf. Gesellsch. zu Halle. Bd. XXIII.

BOEKBESPREKING.

A. E. Brehm. *Het leven der Dieren, naar Prof. Grimpe's vrije bewerking voor Nederland bewerkt door Dr. P. G. Buekers. Uitgave van Scheltens en Giltay, Amsterdam.*

De groote Brehm in 13 banden werd door Prof. Grimpe voor Duitschland in 1 deel verwerkt, terwijl wijlen Dr. P. G. Buekers hiervan een Nederlandsche vertaling gaf. Het werk is zeer goed uitgevoerd en bevat naast een zeer groot aantal figuren in zwart druk, niet minder dan 20 van de mooiste gekleurde platen uit de groote uitgave. Waarom is geen enkele figuur ingevoegd betrekking hebbende op de Menschen?

De keuze der tekstgedeelten lijkt mij zeer goed geslaagd, alleen zou ik gaarne gezien hebben, dat de insecten, vooral de sociale insecten, er niet zoo karig waren afgekomen (28 pag.!). Vindt dit misschien zijn oorzaak in 't feit, dat de gelede dieren in de Deutsche uitgave door een ander bewerkt zijn geworden dan de rest, waarbij de beide bewerkers een verschillend begrip hadden van hun taak?

In 't voorwoord lezen wij „Het boek geeft een overzicht over het geheele dierenrijk, met verwerking van de resultaten der nieuwste zoologische onderzoekingen.“ Inderdaad dit is zoo. Wat ieder ter zake kundige zal opvallen, is echter de volgorde der diverse diergroepen. Begonnen wordt met de Zoogdieren, geëindigd met de Eencelligen, maar wat 't vreemde is, is 't feit, dat telkens aan-

gevangen wordt met de systematisch laagststaande diergroepen. Zoo beginnen de Zoogdieren met de Kloaakdieren, de Visschen met de Kraakbeenvisschen. Deze eigenaardige volgorde, die niet te verdedigen is, schijnt op rekening van den uitgever te komen. De bedoeling ervan ontgaat mij ten eenenmale.

Enkele nieuwere onderzoekingen vond ik niet vermeld, zoo die over 't herkauwen (Prof. Wester), de beteekenis van den kam in 't vogeloo, van 't zingen der mannetjes zangvogels, de infectie met de larven van de runderhorzel. Dat er nog gesproken wordt over fabelachtige vlieg snelheden van vogels, over de koningin en koning, die aan 't hoofd van een termietenkolonie staan, doet eenigszins antiek aan.

Zoo zouden er meer en minder belangrijke opmerkingen te maken zijn, die bij een 2e druk van pas zouden komen. Hierdoor mag echter niet de indruk gevestigd worden, dat 't boek niet met veel zorg is samengesteld. Kritiek is gemakkelijk, vooral op een werk van meer dan 600 pag. Ik kan dan ook ieder aanraden, dit mooie werk aan te schaffen. 't Zal een voortdurend genot zijn, 't na te slaan. De prijs is verwonderlijk laag, n.l. f 12.50, gebonden. En mocht deze prijs een bezwaar zijn, de uitgever stelt 't werk in afleveringen beschikbaar. Moge de populaire „Brehm“ ook in deze uitgave vele vrienden verwerven en spoedig een herdruk beleven.

G. H. WAAGE.